

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága részére

Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Tisztelettel indítványozom a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvénynek a 2010. évi XCIII. törvénnyel megállapított új 197/A §-a rendelkezésej utólagos alkotmányossági vizsgálatát, az alkotmányellenesség megállapítását és a törvény általam kifogásolt rendelkezéseinek megsemmisítését.

Indoklás

A 2010. október 11-én elfogadott és október 12-én, a Magyar Közlöny 158. számában kihirdetett törvény kifogásolt módosító rendelkezései, és ennek következtében a módosított törvénynek a módosításokkal beiktatott új rendelkezései álláspontom szerint sértik az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének és 13. § (1) bekezdésének rendelkezéseit.

A honvédelmi törvény új 197/A § (1) bekezdése szerint:

„Gazdálkodó szervezet működése rendeletben – a (3) bekezdésben meghatározottak szerint – a Magyar Állam felügyelete alá vonható.”

A törvénynek ez a rendelkezése álláspontom szerint súlyosan sért a jogbiztonság követelményét és ezen keresztül az Alkotmány 2. § (1) bekezdését.

Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerint:

„A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

Az Alkotmány e rendelkezéséből vezethető le a jogbiztonság követelménye. A most megalkotott törvényi szabályozás nézetem szerint e követelményeknek nem tesz eleget. A törvényi szabályozás ugyanis adós marad annak megválaszolásával, hogy az állami felügyelet alá vonásra mely esetekben és milyen korlátokkal kerülhet sor. Ennek hiányában az állami felügyelet alá vonás bármikor és bárkivel szemben érvényesíthető.

A törvény adós marad annak szabályozásával, hogy az állami felügyelet alá vonásról szóló rendeletnek milyen szinten kell megszületnie. Az Állam nevében eljáró személyeknek a (2) bekezdésben történő meghatározásából ugyan levonható az a következtetés, hogy a rendelet alatt kormányrendeletet kell érteni, de ennek tételesen meg kellett volna jelennie a törvényben.

Az év végével hatályát veszítő jogalkotási törvény 15. § (1) bekezdés szerint:

„A végrehajtási jogszabály alkotására adott felhatalmazásban meg kell határozni a felhatalmazás jogosultját, tárgyát és kereteit. A felhatalmazás jogosultja a jogi szabályozásra másnak további felhatalmazást nem adhat.”

Mindezek következtében az állami felügyelet alá vonásra adott felhatalmazás parttalan, s ez sérti a jogbiztonság alkotmányos követelményét. ^Nézetem szerint ugyanis az nem korlátozza a felhatalmazás terjedelmét, hogy a felhatalmazást a hönvédelmi törvény tartalmazza.

A törvény megalkotása a Kormány cselekvési mozgásterére szempontjából szükségtelen lépés volt, hiszen az Alkotmány 35. § (1) bekezdésének i) pontja a Kormány számára biztosítja a szükséges cselekvési autonómiát a következők szerint:

„35. § (1) A Kormány...

i) az élet és vagyónbiztonságot veszélyeztető elemi csapás, illetőleg következményeinek az elhárítása (a továbbiakban: veszélyhelyzet), valamint a közrend és a közbiztonság védelme érdekében megteszi a szükséges intézkedéseket;”

A Kormány az idézett alkotmányos felhatalmazás alapján jog osult volt azoknak a lépéseknek a megtételére, amelyet az adott veszélyhelyzetben ténylegesen meglépett.

A törvény szükségtelen elfogadásával viszont a konkrét veszélyhelyzettől elvonatkoztatva, azt ürügyként felhasználva a Kormány a mozgásterét érintő alkotmányos korlátok lebontására tett kísérletét.

Az állami felügyelet alá vonásra vonatkozó korlátlan felhatalmazás egyidejűleg sérti az Alkotmány a 13. § (1) bekezdését is, amely a következők szerint rendelkezik:

„A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.”

Az Alkotmánybíróság a tulajdonvédelmének alkotmányossági kérdéseivel több határozatában foglalkozott, ezek közül az indítvány témája szempontjából kiemelendő a 64/1993. (XII. 22.) AB határozat, amely többek között a következőket tartalmazza:

„A tulajdonhoz való jog az Alkotmány 13. § (1) bekezdése értelmében alapvető jog. Az alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. A szükséges és arányos korlátozásnak, illetve a tulajdonjog lényeges tartalmának ugyanis nincs polgári jogi megfelelője. A tulajdonjog részjogosítványai _ amelyek még a polgári jog szerint sem mindig a tulajdonost, s egyes esetekben törvénynél fogva nem őt illetik _ nem azonosíthatók a tulajdonhoz való jog alkotmányi védelmet élvező lényeges tartalmával.

A tulajdon közjogi megterhelése az alapjogvédelem területén vagy a közhatalmi beavatkozás alkotmányellenességének kimondásához és így az alapul fekvő

jogszabály megsemmisítéséhez vezet, vagy a teherviselés alkotmányosságának elismeréséhez, és legfeljebb az állaggarancia értékgaranciával való helyettesítéséhez. Ez utóbbinak az Alkotmányban kifejezetten szabályozott szélső esete a 13. § (2) bekezdésében szabályozott kisajátítás, de az értékgarancia belépésének más esetei is lehetségesek.

A tulajdon „elvonása” alkotmányjogi értelemben nem feltétlenül a polgári jogi tulajdonjog elvesztése; viszont az állagelvonás ellen az Alkotmány nem ad feltétlen védelmet.

Az Alkotmány szerinti tulajdonvédelem köre tehát nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványaival, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más.

Az Alkotmány a tulajdonjogot mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos anyagi alapját részesíti alapjogi védelemben. Az alkotmányos védelemnek úgy kell követnie a tulajdon társadalmi szerepének változását, hogy közben ugyanezt a védelmi feladatot elláthassa. Amikor tehát az egyéni autonómia védelméről van szó, az alapjogi tulajdonvédelem kiterjed a tulajdon egykori ilyen szerepét átvevő vagyoni jogokra, illetve közjogi alapú jogosítványokra is (például társadalombiztosítási igényekre). A másik oldalról viszont, a tulajdon szociális kötöttségei a tulajdonosi autonómia messzemenő korlátozását alkotmányosan lehetővé teszik. Az alkotmányos védelem módját meghatározza a tulajdonnak az a _ más alapjogoknál fel nem lehető _ sajátossága, hogy alkotmányosan védett szerepét tekintve általában helyettesíthető. Az alkotmányos védelem tárgya elsősorban a tulajdoni tárgy, azaz a tulajdon állaga. Maga az Alkotmány teszi azonban lehetővé közérdekből a kisajátítást, jelezve ezzel, hogy a tulajdon alkotmányos garanciájának határa a tulajdon értékének biztosítása.

Az alapjogi tulajdonvédelem mai helyzetének megfelelően terjesztette ki az Alkotmánybíróság a tulajdoni alapjogvédelmet már korábban is bizonyos, polgári jogilag nem tulajdonnak minősülő vagyoni értékű jogokra [17/1992. (III. 30.) AB határozat], illetve tartotta megengedhetőnek a tulajdon védelmében a megkülönböztetést a tulajdon funkciója szerint, például a közcélú tulajdon fokozott védelme érdekében [6/1992. (I. 30.) AB határozat].”

A gazdálkodó szervezetek korlátozás nélküli állami felügyelet alá vonásának lehetősége következtében a törvényi szabályozás oldaláról nem biztosított, hogy az állami felügyelet alá vonásra, s ezen keresztül a tulajdon korlátozására minden esetben közérdekből kerüljön sor és a korlátozás arányos legyen, az elérendő cél érdekében a legkisebb korlátozásra kerüljön sor.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az előzőekben kifejtett indokok alapján ismételten indítványozom a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvénynek a 2010. évi XCIII. törvény^{nyel} megállapított új 197/A §-a rendelkezéseinek az utólagos alkotmányossági vizsgálatát, az alkotmányellenesség megállapítását és a törvény kifogásolt rendelkezéseinek a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.

Budapest, 2010. október 15.

Tisztelettel:

Dr. Tímár András

Cím, email-cím, telefonszám

Az indítvány státusa:

Elküldve: 2010. október 15-én

Ab-iktatás száma: 1594/B/2010

Az Ab döntése: